Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PEDRA CRUZ VILLALÓNA
přednesené dne 26. listopadu 2013 [1]

Věc C-314/12

UPC Telekabel Wien GmbH
proti
Constantin Film Verleih GmbHa
Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Oberster Gerichtshof (Rakousko)]

„Informační společnost — Práva duševního vlastnictví — Směrnice 2001/29/ES — Článek 8 odst. 3 směrnice 2001/29/ES — Článek 16 Listiny základních práv — Opatření vztahující se na internetovou stránku, jejímž prostřednictvím je ve značném rozsahu porušováno autorské právo — Soudní zákaz vydaný proti poskytovateli internetového připojení jakožto zprostředkovateli, jehož služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva — Nařízení zablokování internetové stránky porušující autorské právo“

1. Projednávaná věc poskytuje Soudnímu dvoru příležitost dále rozvinout svoji judikaturu týkající se ochrany autorského práva na internetu [2]. Kromě obsahu a postupu pro vydání soudního zákazu podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29/ES [3] se v této věci jedná o otázku, zda lze vůbec vydat soudní zákaz, který směřuje proti poskytovateli služeb internetového připojení („internet service provider“, dále jen „poskytovatel internetového připojení“), který neposkytuje přístup k internetu provozovateli internetové stránky, jejímž prostřednictvím je ve značném rozsahu porušováno autorské právo, nýbrž uživatelům, kteří tuto internetovou stránku navštěvují.

I – Právní rámec

A – *Unijní právo*

2. Bod 59 odůvodnění směrnice 2001/29 zní:

„Pro činnost porušující právo mohou být zejména v digitálním prostředí v rostoucí míře třetími stranami využívány služby zprostředkovatelů. V mnoha případech mají takoví zprostředkovatelé nejlepší možnost ukončit takovou činnost porušující právo. Aniž jsou dotčeny jakékoliv jiné dostupné sankce a ochranná opatření, nositelé práv by z toho důvodu měli mít možnost žádat o soudní zákaz činnosti proti zprostředkovateli, který v rámci sítě [přenáší porušení práva, jehož se dopustila třetí

1 — Původní jazyk: němčina.

2 — Rozsudky ze dne 16. února 2012, Sabam (C-360/10) a ze dne 24. listopadu 2011, Scarlet Extended (C-70/10, Sb. rozh. s. I-11959).

3 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

strana, týkající se] chráněného díla nebo jiného předmětu ochrany. Tato možnost by měla být k dispozici i v případě, že se na úkony prováděné zprostředkovatelem podle článku 5 vztahuje výjimka. Podmínky a úpravy týkající se takových soudních zákazů by měly být ponechány na vnitrostátních právních předpisech členských států."

3. Článek 8 odst. 3 směrnice 2001/29 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby nositelé práv měli možnost žádat o soudní zákaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících."

4. Článek 15 směrnice 2000/31/ES[4], nadepsaný „Neexistence obecné povinnosti dohledu", stanoví:

„1) Členské státy neukládají poskytovatelům služeb uvedených v článcích 12, 13 a 14 obecnou povinnost dohlížet na jimi přenášené nebo ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost.

2) Členské státy mohou poskytovatelům služeb informační společnosti uložit povinnost, aby neprodleně informovali příslušné orgány veřejné moci o pravděpodobných protiprávních činnostech vykonávaných poskytovateli [příjemci jejich] služeb nebo o protiprávních informacích, které tito poskytovatelé [příjemci služeb] poskytují, nebo aby sdělili příslušným orgánům veřejné moci na jejich žádost informace, na jejichž základě lze zjistit totožnost příjemců jejich služeb, s nimiž uzavřeli dohodu o shromažďování informací."

5. Článek 3 směrnice 2004/48[5] stanoví následující:

„1) Členské státy stanoví opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, na něž se vztahuje tato směrnice. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná a nesmějí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmějí obsahovat nerozumné lhůty ani nesmějí mít za následek bezdůvodná zdržení.

2) Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být rovněž účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití."

B – *Vnitrostátní právní předpisy*

6. Rakouský spolkový zákon o autorském právu k literárním a uměleckým dílům a o právech souvisejících s právem autorským (Urheberrechtsgesetz, dále jen „UrhG")[6] stanoví v § 81 následující:

„1) Každý, jehož výlučné právo vyplývající z tohoto zákona bylo porušeno nebo kdo se takového porušení obává, může podat zdržovací žalobu. Žaloba může být rovněž podána proti vlastníkovi podniku, pokud k tomuto porušení došlo v rámci činnosti jeho podniku jedním z jeho zaměstnanců nebo zmocněnců, nebo pokud takové porušení hrozí; ustanovení § 81 odst. 1a se použije obdobně.

4 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu") (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).

5 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32).

6 — BGBl. č. 111/1936.

1a) Zdržovací žalobu podle prvního odstavce lze podat i proti tomu, kdo ke spáchání takového porušení nebo od něhož takové porušení hrozí, využívá služeb zprostředkovatele. Pokud jsou u této osoby splněny podmínky pro vyloučení odpovědnosti podle § 13 až § 17 ECG, lze žalobu podat až po výzvě, aby se zdržel svého jednání."

7. Ustanovení § 13 zákona o elektronickém obchodu (E-Commerce-Gesetz) (ECG) [7] upravuje vyloučení odpovědnosti poskytovatelů služby při přenosu informací. Ustanovení § 13 odst. 1 zní následovně:

„Poskytovatel služby, který přenáší informace poskytované uživatelem v komunikační síti nebo zprostředkovává přístup ke komunikační síti, není za přenášené informace odpovědný, pokud

1. není původcem přenosu;

2. nečiná volbu příjemce přenášené informace a

3. nevybírá ani nemění obsah přenášené informace."

8. Ustanovení § 355 odst. 1 exekučního řádu (Exekutionsordnung) [8] zní:

„Výkon rozhodnutí proti osobě, jíž bylo nařízeno zdržet se jednání nebo strpět jednání, se provede tak, že za každé protiprávní jednání exekuční soud, při vydání souhlasu s exekucí, uloží na návrh po nabytí vykonatelnosti exekučního titulu peněžitý trest. Za každé další protiprávní jednání uloží exekuční soud na návrh další peněžitý trest nebo trest odnětí svobody v celkové délce až jednoho roku. […]"

II – Skutkový stav a původní řízení

9. Internetová stránka provozovaná pod internetovou doménou *kino.to* umožňovala uživatelům ve velkém rozsahu vyhledávání filmů chráněných autorským právem. Filmy bylo možné buď sledovat prostřednictvím streamingu, nebo mohly být stahovány. Streaming zahrnuje krátkodobé rozmnožování na koncovém zařízení, zatímco stahování filmu představuje dlouhodobé rozmnožování, které probíhá zpravidla pro soukromé účely.

10. Mezi filmy veřejně zpřístupněnými na internetové stránce byla díla, k nimž mají práva žalobkyně v původním řízení, tedy společnosti Constantin Film Verleih mbH a Wega Filmproduktionsgesellschaft GmbH (dále jen společně „žalobkyně"). K tomuto zpřístupnění neudělily žalobkyně žádný souhlas.

11. Společnost UPC Telekabel Wien GmbH (dále jen „žalovaná") je významným rakouským poskytovatelem internetového připojení. Nemá žádný právní vztah k provozovatelům internetové stránky *kino.to* a neposkytovala jim ani internetový přístup, ani diskový prostor. Podle zjištění předkládajícího soudu je však třeba mít s pravděpodobností hraničící s jistotou za to, že jednotliví zákazníci žalované využívali nabídky stránky *kino.to*.

12. Žalobkyně vyzvaly mimosoudně žalovanou k zablokování internetové stránky *kino.to*. Když tomuto požadavku žalovaná nevyhověla, domáhaly se žalobkyně u Handelsgericht Wien vydání předběžného opatření proti žalované, kterým jí mělo být zakázáno, aby svým zákazníkům zprostředkovávala přístup k internetové stránce *kino.to*, pokud jsou zákazníkům na této stránce zcela nebo částečně

7 — BGBl. I č. 152/2001.

8 — RGBl. č. 79/1896.

zpřístupňovány některé filmy žalobkyň. Hlavní návrhové žádání bylo v dalším návrhu, který je nijak neomezil a byl označen jako „podpůrný návrh“, konkretizováno pomocí příkladů určitých blokačních opatření (DNS blokace domény, blokace příslušné aktuální IP adresy internetové stránky, tato případně až po jejich zveřejnění žalobkyněmi).

13. Žalobkyně opřely svá návrhová žádání o § 81 odst. 1a UrhG a odůvodnily je tím, že žalovaná protiprávně zprostředkovává přístup k obsahu dávanému k dispozici. V této souvislosti požadovaly zákaz zprostředkování přístupu. Konkrétní opatření měla být podle nich zkoumána až ve vykonávacím řízení. Žalovaná naproti tomu uvádí, že nemá žádný vztah k provozovatelům internetové stránky *kino.to* a svým zákazníkům, kteří nejednali protiprávně, pouze zprostředkovává přístup k internetu. Všeobecné blokování přístupu na internetovou stránku není navíc podle jejího názoru možné ani je po žalované nelze spravedlivě požadovat. Navrhovaná konkrétní opatření jsou podle ní naopak nepřiměřená.

14. Usnesením ze dne 13. května 2011 uložil Handelsgericht Wien žalované zákaz poskytovat svým zákazníkům přístup k internetové stránce *kino.to*, pokud jsou na ní zpřístupňovány filmy uvedené žalobkyněmi, a to především DNS blokací domény a blokací stávajících, jakož i budoucích IP adres vykázaných žalovanou. Tento soud měl přitom za prokázané, že obě tato opatření lze přijmout bez značných nákladů, avšak lze je velmi snadno obejít. Přesto podle názoru tohoto soudu představují nejúčinnější metody k zabránění přístupu. Podle uvedeného soudu není prokázáno, že *kino.to* sdílí svou IP adresu se servery, které nabízejí nezávadný obsah. Proti usnesení podaly obě strany odvolání.

15. V červnu 2011 ukončila internetová stránka *kino.to* po zásahu německých orgánů činných v trestním řízení proti jejímu provozovateli svůj provoz.

16. Oberlandesgericht Wien jakožto soud rozhodující o odvolání změnil zákaz vydaný soudem v prvním stupni usnesením ze dne 27. října 2011 tak, že uložil zákaz zprostředkování přístupu k internetové stránce *kino.to*, aniž uvedl konkrétní opatření, jež měla být přijata. Podle tohoto soudu provádí § 81 odst. 1a UrhG čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 a musí být vykládán konformně s unijním právem ve smyslu bodu 59 odůvodnění této směrnice. Žalovaná podle jeho názoru umožňuje svým zákazníkům přístup k protiprávně zpřístupněnému obsahu, a je tedy zprostředkovatelkou ve smyslu zákona bez ohledu na to, zda protiprávně jednali sami její zákazníci. Podle tohoto soudu musí být žalované zakázán zásah do duševního vlastnictví žalobkyň obecně, bez uvedení konkrétních opatření. Prostřednictvím soudního příkazu je jí uloženo dosažení určitého výsledku (tedy zabránění zásahu do práva duševního vlastnictví). Volba prostředků k dosažení tohoto výsledku je na žalované, která musí podniknout vše, co je v jejích možnostech a co po ní lze spravedlivě požadovat. Otázka, zda je, jak tvrdí žalovaná, určité požadované opatření k zamezení zásahu nepřiměřené, musí být zkoumána až v takzvaném vykonávacím řízení, v němž se posuzuje otázka, zda byla přijata všechna potřebná opatření nebo zda došlo k porušení zákazu.

17. Žalovaná se opravným prostředkem „Revision“ podaným proti tomuto rozhodnutí obrací na Oberster Gerichtshof a domáhá se zamítnutí veškerých návrhových žádání žalobkyň.

III – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a řízení před Soudním dvorem

18. Oberster Gerichtshof přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru Evropské unie k rozhodnutí následující předběžné otázky:

„1) Má být čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 vykládán v tom smyslu, že osoba, která na internetu zpřístupňuje předměty ochrany bez souhlasu nositele práv (čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29/ES), využívá služeb poskytovatelů přístupu těch osob, které využívají přístupu k těmto předmětům ochrany?

2) V případě záporné odpovědi na první otázku: Je rozmnožování pro soukromé užití (čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29/ES) a krátkodobé nebo příležitostné rozmnožování (čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/29/ES) přípustné pouze tehdy, pokud originál rozmnožování byl rozmnožován, distribuován nebo veřejně zpřístupňován oprávněně?

3) V případě kladné odpovědi na první nebo druhou otázku, a pokud je tedy přípustné vydat vůči poskytovateli internetového přístupu uživatele soudní zákazy ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29: Je slučitelné s unijním právem, a zejména s jeho požadavkem vyvážení základních práv zúčastněných osob, aby bylo poskytovateli internetového připojení zcela obecně (tedy bez nařízení konkrétních opatření) zakázáno, aby svým zákazníkům umožňoval přístup k určité internetové stránce, pokud je na ní výlučně nebo v převážné míře zpřístupňován obsah bez souhlasu nositelů práv, jestliže takový poskytovatel může donucovací sankce z důvodu porušení tohoto zákazu odvrátit pomocí důkazu, že již učinil všechna opatření, která je od něj možné rozumně požadovat?

4) V případě záporné odpovědi na třetí otázku: Je slučitelné s unijním právem, zejména s jeho požadavkem vyvážení základních práv zúčastněných osob, aby byla poskytovateli internetového připojení nařízena určitá opatření v tom směru, aby svým zákazníkům ztížil přístup k internetové stránce s protiprávně zpřístupněným obsahem, jestliže tato opatření vyžadují nezanedbatelné náklady, avšak je možné je lehce a bez zvláštních technických znalostí obejít?“

19. Žalobkyně, žalovaná, Italská republika, Nizozemské království, Rakouská republika, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, jakož i Komise podaly písemná vyjádření.

20. Na ústním jednání dne 20. června 2013 byly vyslechnuty řeči žalobkyň, žalované, Rakouské republiky a Komise.

IV – Právní analýza

A – *Úvodní poznámky a technické souvislosti*

21. Málokteré vynálezy změnily naše zvyky a náš mediální konzum tak zásadně jako vynález internetu. Síť ve formě nám známé [9], stará necelých 30 let umožňuje celosvětovou komunikaci a výměnu dat. Nové formy komunikace se pro nás během velmi krátké doby staly takovou samozřejmostí, že zvláštní zpravodaj OSN pro svobodu projevu považuje přístup k informacím prostřednictvím internetu za nezbytný v demokratické společnosti [10].

22. Nové technologie však také skýtají možnosti zneužití. Obzvláště to platí pro porušování autorských práv na internetu. Zřídkakdy se přitom jedná o tak flagrantní případy, jako je ten projednávaný. Podle informací žalobkyň bylo na internetové stránce *kino.to*, která byla po určitou dobu navštěvována každodenně více než 4 miliony uživateli, nabízeno k prohlížení prostřednictvím streamingu nebo ke stahování více než 130 000 filmových děl bez souhlasu nositelů práv. Ještě než mohla být tato internetová stránka v návaznosti na vyšetřování zahájená státním zastupitelstvím v Drážďanech v červnu 2011 na základě údajů informanta zablokována, získávali její provozovatelé při jejím nabízení

9 — K historii internetu Naughton, J., A *Brief History of the Future*, Phoenix, Londýn, 2. vydání 2000.

10 — *Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression*, UN Doc. A/66/290 ze dne 10. srpna 2011, odst. 87.

příjmy z reklamy ve výši několika milionů eur ročně. Žádná ze zúčastněných stran nepovažuje obsahy internetové stránky za legální a její provozovatelé byli již ve Spolkové republice Německo trestněprávně stíháni z důvodu nedovoleného obchodního využívání děl chráněných autorským právem [11].

23. Nositelé práv se proti takovým internetovým stránkám, jejichž prostřednictvím je ve značném rozsahu porušováno autorské právo, brání. Osoby stojící za těmito činy a poskytovatelé, kteří jim zajišťují přístup k internetu, však často jednají v zahraničí mimo Evropu a skrývají svou identitu. Nositelé práv se proto snaží dosáhnout svého cíle tím, že se domáhají vydání zákazů proti poskytovatelům internetového připojení, aby je donutily k zablokování nabídek porušujících právo. V řadě členských států jsou o právní přípustnosti takových příkazů ukládajících poskytovatelům internetového připojení blokování stránek vedeny živé diskuze [12].

24. Ke komplikovanosti diskuzí přispívá skutečnost, že blokování internetových stránek takovýmto poskytovatelem nejsou technicky zcela bezproblematická [13]. Předkládající soud uvádí v této souvislosti především možnost blokování IP adresy a blokování DNS.

25. IP adresy jsou číselné adresy přidělené na internetu síťovým zařízením, které umožňují jejich vzájemnou komunikaci [14]. V případě blokování poskytovatelem internetového připojení již nebudou na blokovanou IP adresu ze strany tohoto poskytovatele zasílány žádné „dotazy“. Blokování DNS (Domain Name System) se naopak vztahují na doménová jména, která jsou uživateli používána namísto nepraktických IP adres. Servery DNS, které provozuje každý poskytovatel, „překládají“ doménová jména na IP adresy. Při blokování DNS je tomuto překladu zabráněno. Kromě těchto dvou metod blokování internetové stránky může být také celá internetová komunikace vedena a filtrována přes proxy server. Všechny tyto metody však lze obejít [15]. Podle zjištění předkládajícího soudu mohou uživatelé lehce vyhledat internetovou stránku porušující právo i bez zvláštních technických znalostí. Provozovatelé protiprávní internetové stránky ji také mohou zpřístupnit pod jinou adresou.

26. Unijní zákonodárce vytvořil ve směrnici 2001/29 zvláštní úpravu pro ochranu autorského práva v informační společnosti. Vedle harmonizace práv autorů, jako například práva na rozmnožování (článek 2), práva na sdělování děl veřejnosti a na zpřístupnění jiných předmětů ochrany veřejnosti (článek 3), práva na rozšiřování (článek 4), jakož i výjimek a omezení (článek 5) stanoví směrnice také to, že členské státy musí stanovit pro případy porušení práv a povinností stanovených ve směrnici přiměřené sankce a ochranné prostředky, především také možnost nositele práva požadovat vydání soudního zákazu proti zprostředkovatelům, „jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících“ (článek 8 a především čl. 8 odst. 3). Také směrnice 2004/48 ukládá členským státům povinnost přijmout spravedlivá, nestranná, účinná, přiměřená a odrazující opatření k prosazení práv duševního vlastnictví (článek 3), mimo jiné i soudní zákazy (článek 11).

11 — Viz rozsudek LG Lipsko ze dne 11. dubna 2012, 11 KLs 390 Js.

12 — Heidinger, R., *Die zivilrechtliche Inanspruchnahme von Access-Providern auf Sperre urheberrechtsverletzender Webseiten,* ÖBl 2011, 153; Maaßen, S. und Schoene, V., *Sperrungsverfügung gegen Access-Provider wegen Urheberrechtsverletzung?*, GRUR-Prax 2011, 394; Stadler, T., *Sperrungsverfügung gegen Access-Provider*, MMR 2002, 343; Kulk, S., *Filtering for copyright enforcement in Europe after the Sabam cases*, EIPR 2012, 791; Barrio Andrés, M., *Luces y sombras del procedimiento para el cierre de páginas web*, La Ley 48/2012, Castets-Renard, C., *Le renouveau de la responsabilité délictuelle des intermédiaires de l'internet*, Recueil Dalloz 2012, 827.

13 — Technická analýza blokačního opatření je vyhrazena předkládajícímu soudu. Viz stanoviska ve věci Scarlet Extended, rozsudek ze dne 24. listopadu 2011 (C-70/10, Sb. rozh. s. I-11959, bod 50). Technické podmínky internetu však ovlivňují přímo jeho právní struktury. Lessig, L., *Code, version 2.0*, Basic Books, New York, 2006.

14 — Podrobně stanovisko generální advokátky Kokott ve věci Promusicae, rozsudek ze dne 29. ledna 2008 (C-275/06, Sb. rozh. s. I-271, body 30 a 31).

15 — Jednotlivé metody filtrování jsou obšírně popsány v usnesení prvoinstančního Handelsgericht Wien. Viz také Ofcom, *„Site Blocking“ to reduce online copyright infringement*, 27. května 2010.

27. Zákonodárce reagoval současně i na zvláštní význam infrastruktury internetu a v článcích 12 až 15 směrnice 2000/31 zakotvil úpravu týkající se odpovědnosti zprostředkovatelů v rámci elektronického obchodu, která není dotčena směrnicí 2001/29, jak stanoví její šestnáctý bod odůvodnění, ani směrnicí 2004/48, jak je uvedeno v jejím čl. 2 odst. 3 písm. a). Navzdory těmto ustanovením musejí poskytovatelé internetového připojení v závislosti na členském státě dodržovat v praxi různé podmínky upravené pro zacházení s protiprávními obsahy, které jsou jim známy [16].

28. Konečně, blokování internetových stránek představuje rovněž zásah do základního práva a musí být zkoumáno i z tohoto hlediska.

B – *Přípustnost*

29. Na první pohled by bylo možné pochybovat o přípustnosti předložených předběžných otázek. Žalobkyně v původním řízení se totiž domáhají vydání předběžného opatření, jímž má být žalované zakázáno zprostředkovávat přístup k internetové stránce, která již od června 2011 není přístupná. V této souvislosti by se dalo pochybovat o potřebě právní ochrany.

30. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce však přípustná je. V tomto ohledu je třeba připomenout, že předkládající soud může podle článku 267 SFEU položit otázku týkající se výkladu unijního práva, pokud považuje rozhodnutí o ní za nezbytné pro vydání svého rozsudku. Podle ustálené judikatury Soudního dvora je v zásadě na vnitrostátním soudu, který spor projednává, aby s ohledem na zvláštnosti věci posoudil nezbytnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a význam otázek, které Soudnímu dvoru položil [17].

31. Soudní dvůr se od této zásady odchyluje pouze tehdy, pokud je výklad unijního práva pro projednávanou věc „zjevně“ [18] nevýznamný, položené otázky mají čistě hypotetickou povahu [19] nebo je-li daný právní spor vytvořen zcela uměle [20].

32. Předkládající soud však musí podle informací, které poskytl, vydat svůj rozsudek na základě skutkového stavu v době prvoinstančního rozhodnutí, tedy k okamžiku, kdy byla předmětná internetová stránka ještě přístupná. Existuje tedy skutečný spor, pro který jsou předložené otázky bezpochyby relevantní.

C – *První předběžná otázka*

33. Předkládající soud se táže, zda čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 musí být vykládán tak, že poskytovatel internetového připojení osoby, která vyhledává dílo porušující čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29, může být považován za zprostředkovatele, jehož služby jsou „využívány“ osobou porušující autorské právo.

34. Pokud tomu tak bude, může být totiž soudní zákaz podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 vydán také proti poskytovateli internetového připojení uživatele, který na internetu uskutečňuje vyhledávání, a nejen proti poskytovateli internetové stránky porušující právo. Teoreticky přicházejí k odůvodnění přípustnosti takového soudního zákazu proti tomuto poskytovateli v úvahu dvě argumentační linie, z nichž vycházejí první dvě předběžné otázky předkládajícího soudu. Zaprvé, a to je smysl první otázky, by bylo možné argumentovat, že soudní zákaz proti poskytovateli internetového připojení

16 — COM(2011) 942 final ze dne 11.1.2012, s. 14 a 15.

17 — Rozsudky ze dne 29. listopadu 1978, Redmond (83/78, Recueil, s. 2347, bod 25), a ze dne 30. listopadu 1995, Esso Española (C-134/94, Recueil, s. I-4223, bod 9).

18 — Rozsudek ze dne 16. června 1981, Salonia (126/80, Recueil, s. 1563, bod 6).

19 — Rozsudek ze dne 16. července 1992, Meilicke (C-83/91, Recueil, s. I-4871, body 31 až 34).

20 — Rozsudek ze dne 11. března 1980, Foglia (104/79, Recueil, s. 745, body 10 a 11).

osoby provádějící vyhledávání je přípustný, jelikož se jedná o zprostředkovatele, jehož služby jsou využívány provozovateli protiprávní internetové stránky k porušování autorského práva. Zadruhé, a v této souvislosti pokládá předkládající soud druhou předběžnou otázku, by však mohl být takový soudní zákaz odůvodněn také tím, že protiprávně jednají samotní zákazníci poskytovatele, kteří mají přístup k internetové stránce, jejímž prostřednictvím k porušování práva dochází, a služby poskytovatele jsou tedy využívány k porušování autorského práva jeho zákazníky, což opět vede k použití uvedeného ustanovení.

35. Žalobkyně, Itálie, Nizozemsko, Spojené království a Komise zastávají názor, že osoba, která bez souhlasu nositele práv zpřístupňuje na internetu chráněné dílo, využívá služeb poskytovatele internetového připojení osoby, která se dostává k dílu. K tomuto názoru se také přiklání předkládající soud. Opačný názor zastává pouze žalovaná.

36. I já se domnívám, že poskytovatel internetového připojení uživatele musí být považován za zprostředkovatele, jehož služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva. To vyplývá ze znění, souvislostí a smyslu a účelu předpisu. Před vlastní analýzou je vhodné připomenout dosavadní judikaturu.

1. Dosavadní judikatura Soudního dvora

37. Projednávaná věc není první příležitostí, při které se má Soudní dvůr zabývat rolí poskytovatele internetového připojení jakožto zprostředkovatele, jehož „služby jsou třetí stranou … využívány k porušování autorského práva“ ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29.

38. Ve věci LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten Soudní dvůr judikoval, že „[p]oskytovatel internetového připojení, který uživateli pouze zprostředkovává přístup k internetu, aniž by nabízel jiné služby, jako je zejména služba elektronické pošty, služba stahování nebo sdílení souborů, a aniž by nad využívanou službou vykonával právní či faktickou kontrolu, … [je] „zprostředkovatelem“ ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/2.“ [21]

39. Soudní dvůr to odůvodnil tím, že poskytovatel internetového připojení poskytuje zákazníkovi službu, která může být třetí osobou využívána k porušování autorského práva. To také vyplývá z padesátého devátého bodu odůvodnění směrnice 2001/29, jelikož tento poskytovatel umožňuje poskytováním přístupu k internetu porušování práva. Konečně pak tento závěr plyne také z účelu směrnice, kterým je zajištění účinné právní ochrany autorského práva [22]. Na rozdíl od projednávané věci byly předmětem výše uvedeného případu takzvané „File-Sharing-Systeme“, kdy díla porušující autorské právo nabízejí na internetu také samotní uživatelé poskytovatele internetového připojení.

40. Výklad čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 zvolený ve věci LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten byl potvrzen v rozsudku Scarlet Extended. Zde Soudní dvůr navíc konstatoval, že podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 a čl. 11 třetí věty směrnice 2004/48 mohou majitelé práv duševního vlastnictví žádat o soudní zákaz vůči takovým zprostředkovatelům, jako jsou poskytovatelé, kteří mají nejen ukončit již spáchaná porušení práv, nýbrž zamezit i novým porušením práv [23].

41. Pod pojem „zprostředkovatel“ ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 spadají podle judikatury Soudního dvora i provozovatelé platforem sociálních sítí dostupných na internetu [24].

21 — Usnesení ze dne 19. února 2009, LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten (C-557/07, Sb. rozh. s. I-1227, bod 47).

22 — Usnesení LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten (citováno výše v poznámce pod čarou 21, body 43 až 45).

23 — Rozsudek Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, body 30 a 31). Srov. také rozsudek ze dne 12. července 2011, L’Oréal a další (C-324/09, Sb. rozh. s. I-6011, bod 131).

24 — Rozsudek Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 28). K čl. 11 třetí větě směrnice 2004/48 viz rozsudek L’Oréal a další (citovaný výše v poznámce pod čarou 23, bod 144).

42. Lze tedy shrnout, že judikatura již vyjasnila, že poskytovatel přichází zásadně v úvahu jakožto zprostředkovatel „[…] jehož služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva“ ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29, a lze proto proti němu vydat soudní zákaz uvedený v daném ustanovení. Nevyjasněnou však zatím zůstává, jak správně poznamenal předkládající soud, otázka, zda čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 upravuje také soudní zákaz proti poskytovateli, pokud tento neposkytoval přístup k internetu samotné osobě porušující autorské právo, nýbrž pouze osobám, které vyhledávají nabídku, jež porušuje právo, a zda tedy (slovy daného ustanovení) poskytovatel nabídky, který porušuje autorské právo, využívá služeb poskytovatele internetového připojení uživatelů provádějících vyhledávání k porušování autorského práva.

2. Výklad ustanovení

a) Znění

43. Žalovaná vyjadřuje názor, že takovýto poskytovatel nepřichází v úvahu jako adresát soudního zákazu podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29, jelikož z důvodu neexistujícího smluvního vztahu s porušitelem autorského práva nemá žádnou možnost na něj působit a že k porušování práva prostřednictvím veřejného zpřístupnění díla došlo bez jeho přičinění. Služby poskytovatele tak nejsou ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 „využívány třetí stranou k porušování autorského práva“. Tak široký výklad obratu „využívány“ by pak podle jejího názoru zahrnoval i dodavatele elektřiny, služby balíkových zásilek a další.

44. Tento názor mě nepřesvědčil. Jak již bylo několikrát zopakováno, podle čl. 8 odst. 3 musí existovat možnost požadovat soudní zákaz proti zprostředkovateli, „jehož služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva“. Uvedená norma proto explicitně nevyžaduje smluvní vztah mezi zprostředkovatelem a osobou, která porušuje autorské právo [25].

45. Sporné ovšem je, zda jsou služby poskytovatele internetového připojení osoby, která provádí vyhledávání informací porušujících právo, „využívány“ k porušování autorského práva také osobou, která tyto informace veřejně zpřístupnila, a porušila tím čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29.

46. Zde vyjadřuje předkládající soud i žalovaná pochybnosti, jelikož materiální podmínky článku 3 směrnice 2001/29 jsou již naplněny, jakmile provozovatel internetové stránky porušující autorská práva zpřístupní stránku na internetu prostřednictvím svého poskytovatele internetového připojení.

47. Je zajisté pravda, že internetová stránka již byla svou aktivací prostřednictvím poskytovatele internetového připojení provozovatele internetové stránky ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29 „zpřístupněna veřejnosti takovým způsobem“, „že každý jednotlivec ze strany veřejnost k ní má přístup z místa a v době, které si zvolí“. Tento přístup je ovšem jednotlivcům z řad veřejnosti poskytován primárně prostřednictvím jejich vlastních poskytovatelů internetového připojení. Lze si sice odmyslet určitého poskytovatele, a v důsledku toho nedojde ke znepřístupnění internetové stránky, avšak poskytovatelé internetového připojení uživatelům internetu jsou celkově nezbytní k tomu, aby bylo možné hovořit o „zpřístupnění veřejnosti“ na internetu [26]. Předkládající soud v této souvislosti správně poznamenává, že zpřístupnění je fakticky uskutečněno teprve s možností přístupu ze strany uživatelů internetu.

25 — Je třeba zmínit, že Komise ve své zprávě k uplatňování směrnice 2004/48 konstatuje, že se vztahuje na zprostředkovatele bez přímého smluvního vztahu nebo přímého propojení s osobou porušující právo. COM(2010) 779 final ze dne 22. prosince 2010, s. 6.

26 — Viz také mé stanovisko ve věci Football Dataco a další, rozsudek ze dne 18. října 2012 (C-173/11, bod 58) k pojmu „zpřístupnění veřejnosti“ v rámci pojmu „zužitkování“ uvedeného ve směrnici 96/9/ES.

48. To však znamená, že podle znění normy jsou osobou porušující právo využívány k porušování autorského práva také služby poskytovatele internetového připojení uživatele internetu [27], a to nezávisle na tom, zda se samotná osoba porušující právo nachází ve smluvním vztahu k poskytovateli.

b) Souvislosti

49. Pro tento výklad hovoří také kontext normy.

50. V tomto ohledu je třeba nejprve odkázat na bod 59 odůvodnění směrnice 2001/29, podle něhož „jsou pro činnosti spočívající v porušování práva v rostoucí míře třetími stranami využívány služby zprostředkovatelů. V mnoha případech mají takoví zprostředkovatelé nejlepší možnost ukončit takovou činnost porušující právo. Bez dotčení jakékoliv jiné dostupné sankce a ochranných opatření by nositelé práv z toho důvodu měli mít možnost žádat o soudní zákaz činnosti proti zprostředkovateli, který v rámci sítě pro třetí stranu porušuje práva týkající se který v rámci sítě [přenáší porušení práva, jehož se dopustila třetí strana, týkající se] chráněného díla nebo jiného předmětu ochrany“.

51. Tento bod odůvodnění objasňuje, že směrnice 2001/29 nahlíží na zprostředkovatele jako na nejvhodnější adresáty opatření k ukončení porušování autorských práv především proto, že přenášejí data „na síti“. Znění tohoto bodu ozřejmuje, že se přitom bezpodmínečně nejedná o prvotní přenos dat do sítě, nýbrž i o další přenos na síti. Ještě zřetelněji je to vyjádřeno v anglické a španělské verzi směrnice, které znějí: „who carries a third party's infringement of a protected work … in a network“, popř. „que transmita por la red la infracción contra la obra … cometida por un tercero“. Tím jsou však poskytovatelé internetového připojení uživatelů provádějících stahování zahrnuti rovněž mezi možné adresáty soudního zákazu.

52. Pravidla upravující odpovědnost zprostředkovatele upravená ve směrnici 2000/31 nestojí uložení zákazu podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 v zásadě v cestě. Je pravda, že článek 12 této směrnice obsahuje zvláštní pravidla týkající se odpovědnosti zprostředkovatelů za prostý přenos informací. Podle třetího odstavce uvedeného článku však není tímto ustanovením dotčena možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby, aby ukončil porušování práv.

53. Možnost vydání soudního zákazu vůči poskytovateli je předvídána také ve směrnici 2004/48, která ve třetí větě článku 11 upravuje rovněž soudní zákazy vůči prostředníkům, jejichž služby jsou užívány třetími osobami k porušování práva duševního vlastnictví.

54. Také systematický výklad podporuje závěr, že se čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 vztahuje na poskytovatele internetového přípojení jako na možné adresáty soudního zákazu i tehdy, jestliže nejsou poskytovatelem internetového připojení osobě porušující právo, nýbrž poskytovatelem internetového přípojení osobě, která internetové stránky porušující autorské právo vyhledává.

c) Smysl a účel

55. Konečně pro výklad čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 v tom smyslu, že osoba porušující právo využívá služeb poskytovatele internetového připojení té osoby, která stránky vyhledává, hovoří také smysl a účel právní úpravy.

27 — Viz také rozsudek High Court of Justice, Chancery Division ze dne 28. července 2011, Twentieth Century Fox v. British Telecommunications, [2011] EWHC 1981 (Ch), bod 113, potvrzený v rozsudku High Court of Justice, Chancery Division ze dne 28. února 2013, EMI Records v. British Sky Broadcasting, [2013] EWHC 379 (Ch), bod 82.

56. Takový výklad odpovídá úmyslu zákonodárce zajistit vysokou úroveň ochrany autorského práva [28]. Podle vůle zákonodárce je nezbytný „nekompromisní a účinný“ systém ochrany autorského práva k zajištění evropské kulturní tvořivosti [29].

57. Směrnice 2001/29 má tuto vysokou úroveň ochrany zajistit právě se zřetelem na informační společnost [30]. Jak vyplývá z bodu 59 odůvodnění směrnice 2001/29, považoval zákonodárce zprostředkovatele informace s ohledem na technický vývoj často jako nejvhodnější subjekt, který může zakročit proti informacím porušujícím právo. Příklad internetové stránky zpřístupněné poskytovatelem online v cizině mimo Evropu, ilustruje, proč zákonodárce považuje postavení zprostředkovatele za klíčové: v takovém případě nejsou internetová stránka ani její provozovatel často postižitelní. Jediným vhodným výchozím bodem nadále zůstává zprostředkovatel.

58. Je zřejmé, že zprostředkovatel, který není smluvně propojen s osobou porušující autorské právo, nemůže bezpodmínečně odpovídat za ukončení porušování práva. Ve svém stanovisku se budu v souvislosti s odpověďmi na třetí a čtvrtou předběžnou otázku zabývat několika úvahami k podmínkám, které je v této souvislosti třeba splnit.

59. Na první otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že osoba, která na internetu zpřístupňuje předměty ochrany bez souhlasu nositele práv, a tím porušuje práva podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29/ES, využívá služeb poskytovatelů internetového připojení těch osob, které se dostávají k těmto předmětům ochrany. Jelikož tedy odpovídám na první předběžnou otázku kladně, budu se přímo zabývat třetí předběžnou otázkou.

D – *Třetí předběžná otázka*

60. Třetí předběžná otázka se již z pohledu své formulace vyznačuje jistou složitostí. Jsou v ní spojeny dva prvky. Předkládající soud se nejprve táže, zda je s unijním právem, a především se základními svobodami slučitelné, aby bylo poskytovateli internetového přístupu v rámci čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 zcela obecně soudně zakázáno umožnit svým zákazníkům přístup k určité internetové stránce, na které jsou výlučně nebo v převážné míře zpřístupňovány obsahy bez souhlasu nositelů práv. Předkládající soud označuje takto formulovaný soudní příkaz jako „zákaz k dosažení určitého výsledku“, čímž je míněno, že adresát daného příkazu musí zabránit určitému výsledku (a to přístupu na internetovou stránku), aniž jsou uvedena opatření, která musí tento adresát přijmout [31].

61. Tato otázka však má, což je jejím druhým prvkem, zvláštní procesněprávní podobu. Poskytovatel totiž může donucovací sankci z důvodu porušení „zákazu k dosažení určitého výsledku“ odvrátit pomocí důkazu, že ke splnění tohoto zákazu učinil všechna opatření, která po něm lze rozumně požadovat. Na pozadí této skutečnosti jsou zvláštní vnitrostátní pravidla pro vydávání a výkon takového soudního zákazu, který je zde popsán předkládajícím soudem.

62. V následujícím textu nejprve představím pozice zúčastněných stran a pak pro lepší pochopení stručně a zjednodušeně uvedu vnitrostátní předpisy. Poté bude následovat právní posouzení otázky.

1. Názory zúčastněných stran

63. Zúčastněné strany zaujímají k předložené otázce různé postoje.

28 — Čtvrtý a devátý bod odůvodnění směrnice 2001/29

29 — Jedenáctý bod odůvodnění směrnice 2001/29.

30 — Článek 1 odst. 1 směrnice 2001/29.

31 — Srov. Klicka, T. v: Angst, P. (ed.), *Kommentar zur Exekutionsordnung*, Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, Vídeň, 2. vydání 2008, § 355 bod 4.

64. Itálie, Nizozemsko a Spojené království mají za to, že je v zásadě na vnitrostátních soudech, aby přezkoumávaly druh soudního zákazu uloženého v konkrétním případě z hlediska určitých požadavků, zejména pak zásady proporcionality a spravedlivé rovnováhy mezi právy dotčených subjektů. Itálie a Nizozemsko se současně s třetí otázkou vyjadřují i ke čtvrté otázce.

65. Žalobkyně a Rakouská republika zastávají názor, že zákaz k dosažení určitého výsledku je i v konkrétní procesní podobě slučitelný s unijním právem. Žalobkyně to odůvodňují zájmem na účinném prostředku nápravy proti porušování autorských práv a technicky neutrálním přístupem zastávaným judikaturou. Podle jejich názoru nelze řízení zpochybnit, protože vnitrostátní soudy v souvislosti s vydáním příkazu k blokování internetové stránky zkoumaly přiměřenost a zejména pak otázku, zda internetová stránka, která je předmětem sporu, výlučně anebo v převážné míře zpřístupňovala obsahy bez souhlasu nositelů práv. Poskytovatel internetového připojení musí podle jejich tvrzení strpět nejistotu ohledně opatření, která je třeba přijmout z důvodu do očí bijících porušení práv a otevřenosti technologií, o kterou je usilováno. Oprávněné zájmy poskytovatele jsou podle jejího názoru zohledněny ve vykonávacím řízení. Také Rakousko považuje řízení v zájmu účinné právní ochrany v případech značných porušování autorských práv za přípustné, protože poskytovatel dokáže lépe než nositel práv zvolit správné blokační opatření.

66. Žalovaná a Komise popírají přípustnost zákazu k dosažení určitého výsledku v popsané procesněprávní podobě. Podle názoru žalované nesplňuje obecný zákaz k dosažení určitého výsledku požadavky stanovené v judikatuře k čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29. Poskytovatel nestojí v žádném smluvním vztahu k osobě porušující práva. Zákaz k dosažení určitého výsledku by jej nespravedlivě zatížil povinností posoudit otázku, která omezující opatření lze rozumně požadovat, přičemž chybná posouzení by byla spojena s rizikem odpovědnosti z hlediska zákazu k dosažení určitého výsledku nebo vůči zákazníkům. Komise spatřuje porušení zásady proporcionality v tom, že vnitrostátní soud nemůže provést přezkum přiměřenosti z důvodu, že nezná rozsah nezbytných opatření. Možnost odvrácení donucovacích sankcí podle jejího názoru nenahrazuje řádné posouzení přiměřenosti při přijetí soudního zákazu.

2. Rakouské právní předpisy

67. K lepšímu pochopení zejména procesní podoby otázky položené předkládajícím soudem se mi zdá vhodné učinit několik poznámek k rakouskému právu [32].

68. Rakouské právní předpisy stanoví k ochraně absolutních práv, tedy práv, jichž se může oprávněná osoba dovolávat vůči každému [33], v zásadě možnost uložení zákazu k dosažení určitého výsledku. Podle tvrzení žalované směřuje takový zákaz obvykle proti osobě, která bezprostředně zasáhla do absolutního práva. Tento zákaz ukládá adresátům povinnost zabránit tomu, aby nastal určitý výsledek. Jaké prostředky adresát k zabránění výsledku použije, je přitom čistě na něm. Zda je úplné zabránění výsledku vůbec možné a zda opatření nezbytná k tomuto účelu přiměřeně zohledňují základní práva účastníků řízení, není před přijetím zákazu k dosažení určitého výsledku zkoumáno [34].

32 — Popis vnitrostátního práva spočívá, pokud není uvedeno jinak, na popisu předkládajícím soudem a zúčastněnými stranami, které mu neodporují.

33 — K těm v Rakousku patří věcná a osobnostní práva, jakož i práva duševního vlastnictví. Holzammer, R. a Roth, M., *Einführung in das Bürgerliche Recht mit IPR*, Springer, Wien, 5. vydání 2000, s. 29.

34 — Žalobkyně poukazují na to, že soud při uložení zákazu k dosažení určitého výsledku alespoň přezkoumal, zda blokační opatření může představovat citelný zásah do přístupu k legálním informacím. Posouzení přiměřenosti se v této souvislosti uskutečňuje již při rozhodování o zablokování přístupu nebo v několika krocích či opakovaně také ve vykonávacím řízení. Podle údajů předkládajícího soudu, které jsou relevantní pro Soudní dvůr, se však přinejmenším neposuzuje vhodnost a akceptovatelnost opatření, které má odpůrce k dispozici ke splnění zákazu k dosažení výsledku.

69. Pokud výsledek, jemuž má být zabráněno, nastane (což v projednávaném případě znamená, že uživatel získá přístup k internetové stránce), je porušen zákaz k dosažení určitého výsledku a je možné se (v rámci vykonávacího řízení) domáhat vůči adresátovi uvedeného zákazu uložení donucovací pokuty [35]. Věřitel ve vykonávacím řízení nese v této souvislosti podle tvrzení Rakouské republiky důkazní břemeno, že k porušení došlo. Až nyní v rámci vykonávacího řízení může adresát uvedeného zákazu prostřednictvím žaloby uplatnit, že přijal veškerá opatření, která lze po něm rozumně požadovat k tomu, aby vyhověl zákazu k dosažení určitého výsledku, a odvrátil tak uložení donucovací pokuty.

70. Na první pohled se zdá být výhodné posuzovat slučitelnost zákazu k dosažení určitého výsledku a procesní zvláštnosti s evropským právem odděleně. Sporný zákaz k dosažení určitého výsledku však umožňuje dodatečně ve vykonávacím řízení odvrátit uložení donucovací pokuty. V tomto ohledu představuje (přes procesněprávní zvláštnosti, které jsou pro poskytovatele velmi nevýhodné) mírnější opatření než prostý zákaz k dosažení určitého výsledku. Aniž bych se zabýval ostatními procesními zvláštnostmi, budu dále zkoumat, tak jak to také formuloval předkládající soud, zákaz k dosažení určitého výsledku s následnou možností odvrácení pokuty, z hlediska přípustnosti podle evropského práva.

3. Právní posouzení

71. Podle mého názoru nesplňuje zákaz k dosažení určitého výsledku bez uvedení opatření, jež je třeba přijmout vůči poskytovateli, který není ve smluvním vztahu s osobou porušující právo, požadavky uvedené v judikatuře k čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29. Možnost uplatnit nepřijatelnost opatření nezbytných ke splnění zákazu v pozdějším vykonávacím řízení nechrání takový zákaz k dosažení určitého výsledku před verdiktem protiprávnosti s unijním právem.

72. Podmínky a úprava vydávání soudních zákazů, které musí členské státy stanovit podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29, stejně tak jako předpoklady, které musí být splněny, a postup, jímž je třeba se řídit, jsou předmětem vnitrostátního práva členských států. To vyplývá z bodu 59 odůvodnění směrnice 2001/29 a podobně i z bodu 23 odůvodnění směrnice 2004/48 [36].

73. Členské státy ovšem nemohou zákazy upravit zcela podle svého volného uvážení. Při přijímání těchto vnitrostátních pravidel, jakož i při jejich aplikaci vnitrostátními soudy musí být podle judikatury dodržována omezení vyplývající ze směrnice 2001/29 a 2004/48, jakož i z pramenů práva, na které tyto směrnice odkazují [37]. Vždy je třeba zohlednit základní práva zakotvená v čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jakož i článek. 6 SEU.

74. V následujícím textu se budu zabývat těmito třemi omezeními kladenými volnému uvážení členských států a posoudím je v pořadí, jaké bylo použito v citované judikatuře: výklad směrnice ve smyslu účinného sledování jejích cílů, výklad čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31, jakož i základní práva. Opatření zkoumané v projednávaném případě neobstojí z hlediska základních práv.

35 — Výkon zákazu k dosažení výsledku je upraven v § 355 exekučního řádu.

36 — Rozsudky Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 32), Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 30). To samé platí pro čl. 11 třetí větu směrnice 2004/48, rozsudek L'Oréal a další (citovaný výše v poznámce pod čarou 23, bod 135). Viz také 45. bod odůvodnění směrnice 2000/31, podle něhož „možnost podávání různých druhů žalob“ proti zprostředkovatelům není dotčena, a zejména také možnost nařídit odstranění nebo zablokování přístupu k protiprávním informacím.

37 — Rozsudky Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 33), L'Oréal a další (citovaný výše v poznámce pod čarou 23, bod 138).

a) Účinná ochrana autorského práva

75. Nejprve je třeba vzít v úvahu, že směrnice 2001/29 musí být vykládána tak, aby jejím prostřednictvím bylo možné dosáhnout cíle, který sleduje, jímž je účinná právní ochrana autorského práva (čl. 1 odst. 1)[38]. Sankce podle čl. 8 odst. 1 musí být proto „účinné, přiměřené a odrazující“[39]. Podle článku 3 směrnice 2004/48 musí být navíc opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví spravedlivá, nestranná, účinná, přiměřená a odrazující a nesmějí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmějí obsahovat nerozumné lhůty ani mít za následek bezdůvodná zdržení a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití. Z toho mimo jiné vyplývá, že – jak již uvedl Soudní dvůr – členské státy musí nejen stanovit opatření, která přispívají k ukončení již spáchaných porušení práva, nýbrž i opatření k předcházení dalším porušováním[40].

76. Na straně druhé a jak již naznačují požadavky na přiměřenost, spravedlivost a nestrannost, musejí opatření v souladu s judikaturou, kterou Soudní dvůr opakovaně zastává již od rozsudku ve věci Promusicae[41], zajišťovat přiměřenou rovnováhu mezi různými právy a zájmy zúčastněných.

b) Článek 15 odst. 1 směrnice 2000/31

77. Dále je třeba zohlednit čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31, podle kterého členské státy nesmí ukládat poskytovatelům služeb obecnou povinnost dohlížet na jimi přenášené nebo ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost. Toto ustanovení není podle bodu 16 odůvodnění směrnice 2001/29 a podle čl. 2 odst. 3 písm. a) směrnice 2004/48 (čl. 15 odst. 1) těmito směrnicemi dotčeno[42].

78. Takovým nepřípustným opatřením by bylo, kdyby soud poskytovateli uložil povinnost vyhledávat aktivně možné kopie stránky, jejímž prostřednictvím dochází k porušování práv, pod jinými doménovými jmény nebo filtrovat všechna data přenášená v jeho síti, aby zjistil, zda představují přenosy konkrétních chráněných filmových děl, a tyto přenosy blokovat. Takové opatření však v projednávaném případě nebylo přijato. Předkládající soud má totiž rozhodnout o blokování konkrétní internetové stránky. Opatření proto neporušuje čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31.

c) Základní práva

79. Přezkoumávané opatření však porušuje požadavky vyplývající z ochrany základních práv, s nimiž musí být podle judikatury[43] soudní zákazy podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 v souladu. V této souvislosti není opatření ani „spravedlivé a nestranné“, ani „přiměřené“ ve smyslu článku 3 směrnice 2004/48.

38 — Usnesení LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten (citované výše v poznámce pod čarou 21, bod 45), rozsudek L'Oréal a další (citovaný výše v poznámce pod čarou 23, bod 136).

39 — Srov. 58. bod odůvodnění směrnice.

40 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 29), Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 31) a L'Oréal a další (citovaný výše v poznámce pod čarou 23, bod 144) (ohledně čl. 11 třetí věty směrnice 2004/48).

41 — Rozsudek ze dne 29. ledna 2008, Promusicae (C-275/06, Sb. rozh. s. I-271, body 65 až 70) a rozsudek L'Oréal a další (citovaný výše v poznámce pod čarou 23, bod 143).

42 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, body 32, 36 až 38) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 36)

43 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 39) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 41).

80. Základní práva zakotvená v Listině, která má nyní podle čl. 6 odst. 1 SEU stejnou právní sílu jako Smlouvy, platí pro členské státy při provádění unijního práva. Členské státy musí proto zajistit, že při přijímání soudních zákazů podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 budou zohledněna základní práva zaručená v Listině. Tato práva musí dodržovat především také vnitrostátní soudy [44].

81. V projednávaném případě je přitom třeba na jedné straně zohlednit, že soudní zákaz podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 slouží ochraně autorského práva. Ochrana duševního vlastnictví je jakožto základní právo chráněno v čl. 17 odst. 2 Listiny [45]. Podle judikatury Soudního dvora však není toto právo neomezené, a jeho ochrana tedy není zajišťována bezpodmínečně. Ochranu základního práva na vlastnictví, jejíž součástí je také ochrana duševního vlastnictví, je třeba poměřovat s ochranou jiných základních práv, aby byla v rámci opatření přijímaných za účelem ochrany nositelů autorských práv zajištěna spravedlivá rovnováha mezi touto ochranou a ochranou základních práv osob, které jsou takovými opatřeními dotčeny [46].

82. Na straně poskytovatele, proti němuž opatření podle čl. 8 odst. 3 směrnice směřuje, je třeba nejprve posoudit omezení svobody projevu a informací (článek 11 Listiny). V projednávané věci se sice jedná o vyjadřování názorů a informace zákazníků poskytovatelů, avšak poskytovatel se může tohoto základního práva z důvodu jeho funkce zveřejňovat projevy názorů svých zákazníků a zprostředkovávat jim informace dovolávat [47]. Přitom je nutné zajistit, aby se blokační opatření týkalo skutečně materiálu, který porušuje právo, a nevyvstalo riziko, že bude blokován přístup k materiálu, který je legální [48].

83. Dále je třeba podle judikatury zohlednit především svobodu podnikání poskytovatele, která je chráněna článkem 16 Listiny [49].

84. V souladu s judikaturou je přitom třeba vytvořit přiměřenou rovnováhu mezi ochranou práv, která lze uplatnit na straně poskytovatele, a právem duševního vlastnictví [50].

85. V případě zákazu k dosažení určitého výsledku bez uvedení opatření, jež mají být přijata, uloženého poskytovateli nelze o takové rovnováze vůbec hovořit.

86. Jak jsem již uvedl na začátku, k blokování internetové stránky, a tudíž k možnému splnění zákazu k dosažení určitého výsledku přichází v úvahu celá řada opatření. Mezi tato opatření patří velmi složité metody, jako je přesměrování internetové komunikace přes proxy server, ale také snadněji proveditelná opatření. Opatření se tedy značně různí v závislosti na intenzitě jejich zásahu do základních práv poskytovatele. Navíc není vyloučeno, že úplné vyhovění zákazu k dosažení určitého výsledku bude čistě fakticky nemožné.

87. Jak jsem však již konstatoval, nejedná se v projednávaném případě o ryzí zákaz k dosažení určitého výsledku, nýbrž o zákaz, u něhož může jeho adresát v pozdějším vykonávacím řízení prostřednictvím žaloby uplatnit, že přijal veškerá opatření, která lze po něm rozumně požadovat k vyhovění uvedenému zákazu. Lze se tázat, zda tato dodatečná možnost obrany adresáta uvedeného zákazu vytváří nezbytnou spravedlivou rovnováhu.

44 — Srov. rozsudek Promusicae (citovaný výše v poznámce pod čarou 42, bod 68).

45 — Srov. Také rozsudek ze dne 12. září 2006, Laserdisken (C-479/04, Sb. rozh s. I-8089, bod 65).

46 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, body 41 až 43) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, body 43 až 45).

47 — Srov. ESLP, rozsudek Öztürk proti Turecku ze dne 28. září 1999, stížnost č. 22479/93, Recueil 1999-VI, § 49.

48 — K případné kolaterální škodě blokačního opatření, srov. ESLP, rozsudek Yildirim proti Turecku ze dne 18. prosince 2012, stížnost č. 3111/10.

49 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 44) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod. 46). K dalším základním právům, která mohou být relevantní v rámci blokačních příkazů, odkazuji na své stanovisko ve věci Scarlet Extended, rozsudek ze dne 24. listopadu 2011 (C-70/10, Sb. rozh. s. I-11959, body 69 až 86).

50 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, body 43 a 44) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, body 45 a 46).

88. Podle mého názoru tomu tak není. Již z logiky věci nemůže takové „dodatečné obnovení“ nezbytné rovnováhy uspět. Podle judikatury musí být rovnováha u základních práv dodržena při přijímání soudního zákazu. V případě tohoto zákazu není v projednávaném případě výslovně zajištěna, nýbrž řada hledisek souvisejících se základními právy je zkoumána až později. To porušuje zásadu nastolení rovnováhy mezi právy zúčastněných stran v rámci čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29.

89. Rovněž z posouzení situace poskytovatele plyne, že touto procesní možností není nijak zajištěna rovnováha základních práv. Poskytovatel musí strpět přijetí soudního zákazu, z něhož nevyplývá, jaká opatření musí přijmout. Pokud se v zájmu svobody informací svých zákazníků rozhodne pro méně intenzivní blokační opatření, musí se obávat uložení donucovací pokuty ve vykonávacím řízení. Rozhodne-li se pro intenzivnější blokační opatření, hrozí mu spor se svými zákazníky. Případná možnost obrany ve vykonávacím řízení na tomto dilematu poskytovatele nic nemění. Autor sice může oprávněně odkázat na nebezpečí značného porušování jeho práv prostřednictvím internetové stránky. V případech, jako je ten projednávaný, však poskytovatel není propojen s provozovateli internetové stránky porušující autorské právo a sám autorské právo neporušil. V tomto ohledu nelze u přezkoumávaného opatření hovořit o přiměřené rovnováze mezi právy účastníků řízení.

90. S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že s požadavky čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 není slučitelné uložit poskytovateli internetového připojení zcela obecně a bez nařízení konkrétních opatření zákaz umožnit svým zákazníkům přístup k určité internetové stránce, jejímž prostřednictvím je porušováno autorské právo. To platí i tehdy, jestliže poskytovatel může donucovací pokuty uložené z důvodu porušení tohoto zákazu odvrátit důkazem o tom, že přijal veškerá opatření, která lze po něm k dodržení uvedeného zákazu rozumně požadovat.

E – *Čtvrtá předběžná otázka*

91. Ve třetí předběžné otázce se předkládající soud zabýval přípustností všeobecného zákazu k dosažení určitého výsledku, v jeho čtvrté otázce se zabývá konkrétními blokačními opatřeními. Soud se táže, zda nařízení konkrétních opatření poskytovateli za tím účelem, aby svým zákazníkům ztížil přístup k internetové stránce s protiprávně zpřístupněným obsahem, obstojí při vyvážení základních práv, zejména když opatření vyžadují nezanedbatelné náklady a navíc je lze lehce obejít bez zvláštních technických znalostí. Předkládajícímu soudu se přitom jedná jen o získání pokynů pro posouzení přiměřenosti konkrétních omezujících opatření, neboť skutkový stav není v tomto ohledu ještě definitivně objasněn.

92. Pouze žalovaná se v této souvislosti domnívá, že ani nařízení konkrétních blokačních opatření není za uvedených okolností slučitelné se základními právy účastnic řízení. Žalobkyně, Italská republika, Nizozemské království, Rakouská republika a Spojené království Velké Británie a Severního Irska, jakož i Komise nepovažují takové konkrétní blokační opatření v zásadě za vyloučené a poskytují zčásti podrobné údaje k pokynům, jimiž by se měl vnitrostátní soudy řídit.

93. Také já zastávám názor, že konkrétní blokační opatření není za daných okolností vyloučené.

94. Jak již bylo uvedeno, Soudní dvůr stanovil podrobná kritéria k posouzení v rámci čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29. Jedním z těchto kritérií, která musí dodržovat vnitrostátní orgány a soudy, je to, že musejí zajistit přiměřenou rovnováhu mezi ochranou práva duševního vlastnictví, kterých požívají nositelé autorských práv, a ochranou postavení poskytovatele z hlediska základních práv. Tento poskytovatel se může podle výše uvedeného dovolávat především svobody podnikání hospodářských subjektů podle článku 16 Listiny, jakož i svobody projevu a informací (článek 11 Listiny). Podle této svobody se na žádnou chráněnou informaci nesmí vztahovat opatření spočívající v zablokování přístupu. Otázka předkládajícího soudu se týká nákladů na konkrétní blokační opatření, která musí přijmout poskytovatel, a na možnost tato omezení obejít. Předkládající soud tím výslovně směřuje

k posouzení přiměřenosti. Uvedené úvahy jsou při posuzování obou základních práv relevantní. Navíc i čl. 3 odst. 2 směrnice 2004/48 požaduje, aby nápravná opatření k prosazení práv duševního vlastnictví byla přiměřená. Abych se neopakoval, omezím svůj následující výklad na článek 16 Listiny, jelikož předkládající soud nepoložil žádnou otázku vztahující se ke svobodě projevu a informací.

95. Soudní dvůr ve věcech Scarlet Extended a Sabam považoval soudní příkaz uložený poskytovateli zavést výlučně na vlastní náklady složitý, nákladný a trvalý systém filtrování, za kvalifikovaný zásah do jeho svobody podnikání [51]. Konkrétní blokační opatření, které je spojeno s nezanedbatelnými náklady, může sice představovat méně intenzivní zásah, avšak jeho účelem a účinkem je i tak omezení práva, a představuje tedy zásah do oblasti ochrany [52] tohoto práva [53].

96. Podle ustálené judikatury Soudního dvora však nemá svoboda podnikání povahu absolutní výsady, nýbrž je třeba na ni nahlížet v souvislosti s její sociální funkcí a může být – také s ohledem na znění článku 16 Listiny – předmětem zásahů ze strany veřejné moci, jimiž lze „v obecném zájmu stanovit hranice pro výkon hospodářské činnosti“ [54].

97. V této souvislosti musí být dodrženy požadavky čl. 52 odst. 1 Listiny, podle nichž musí být mimo jiné zohledněny výhrada zákona a dodržení zásady proporcionality. K výhradě zákona jsem se již obsáhle vyjádřil ve svém stanovisku ve věci Scarlet Extended [55]. Vzhledem k formulaci položené otázky považuji za vhodné omezit své úvahy v projednávané věci na posouzení přiměřenosti.

98. Aby byla dodržena zásada proporcionality, nesmí podle ustálené judikatury Soudního dvora opatření přijatá členskými státy „překročit meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení cílů přípustně sledovaných spornou právní úpravou. V případě, že se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření a způsobené nevýhody nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům [56].“ V dané věci to odpovídá úpravě čl. 52 odst. 1 Listiny, podle níž musí být omezení nezbytná a musí skutečně odpovídat cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého.

1. Vhodnost

99. Předmětné soudní zákazy sledují ochranou autorského práva, a tím „práv druhého“ ve smyslu čl. 52 odst. 1 Listiny bezpochyby přípustný cíl. Sporné je však to, zda jsou k podpoře daného cíle vhodné, zda tedy přispívají k dosažení cíle [57]. Pochybnosti s tím související vycházejí z toho, že blokační opatření lze podle zjištění předkládajícího soudu „snadno obejít bez zvláštních technických znalostí“. Na jedné straně mohou uživatelé internetu bez větších obtíží obejít blokační opatření a na straně druhé mohou provozovatelé internetové stránky porušující práva nabízet tuto stránku v identické podobě pod jinou IP adresou a jiným doménovým jménem.

51 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 46) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 48).

52 — K dosahu práva plynoucího z článku 16 Listiny jsem se obšírně vyslovil ve svém stanovisku ve věci Alemo-Herron a další, rozsudek ze dne 18. července 2013, (C-426/11, body 48 až 58). Srov. také Oliver, P., *What Purpose Does Article 16 of the Charter Serve*, v: Bernitz, U. a další (Hrgs.), *General Principles of EU Law and European Private Law*, Wolters Kluwer, Alphen aan den Rijn, 2013, s. 281; Jarass, H., *Die Gewährleistung der unternehmerischen Freiheit in der Grundrechtecharta*, EuGRZ 2011, 360.

53 — Srov. čl. 52 odst. 1 Listiny, rozsudky ze dne 28. října 1992, Ter Voort (C-219/91, Recueil, s. I-5485, bod 37) a ze dne 28. dubna 1998, Metronome Musik (C-200/96, Recueil, s. I-1953, bod 28).

54 — Rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich (C-283/11, body 45 a 46), viz také rozsudky ze dne 9. září 2004, Španělsko a Finsko v. Parlament a Rada (C-184/02 a C-223/02, Recueil, s. I-7789, body 51 a 52), a ze dne 6. září 2012, Deutsches Weintor (C-544/10, bod 54).

55 — Stanovisko ve věci Scarlet Extended (citované výše v poznámce pod čarou 13).

56 — Rozsudky ze dne 21. července 2011, Azienda Agro-Zootecnica Franchini a Eolica di Altamura (C-2/10, Sb. rozh. s. I-6561, bod 73); ze dne 15. června 2006, Dokter a další (C-28/05, Sb. rozh. s. I-5431, bod 72), a ze dne 14. prosince 2004, Arnold André (C-434/02, Sb. rozh. s. I-11825, bod 45).

57 — Jarass, H., *Charta der Grundrechte der Europäischen Union*, C. H. Beck, München, 2. vydání 2013, čl. 52, bod 37.

100. Podle mého názoru však nepostačují tyto úvahy k závěru, že každé konkrétní blokační opatření bude považováno za nevhodné. To se týká nejprve možností obejití ze strany uživatele. Je pravda, že potenciálně může být řada uživatelů schopná omezení obejít. Z toho však nevyplývá, že jej bude také každý z těchto uživatelů obcházet. Uživatelé, kteří se v souvislosti s blokováním internetové stránky dozví o její protiprávnosti, se mohou rozhodnout, že od přístupu k této stránce upustí. Předpokládat u každého uživatele vůli získat navzdory blokování přístup k internetové stránce by podle mého názoru znamenalo nepřípustnou presumpci vůle každého uživatele podporovat porušování práva. Konečně je třeba poznamenat, že obcházet blokování může být připraven nikoli nepatrný počet uživatelů, avšak zdaleka ne všichni.

101. Vhodnost blokačních opatření není zásadně vyloučena ani možností, že provozovatel bude nabízet stránku v identické podobě pod jinou IP adresou a jiným doménovým jménem. V první řadě se mohou i v tomto případě uživatelé, kteří jsou prostřednictvím blokačního opatření upozorněni na protiprávnost obsahu, rozhodnout, že takovou stránku nebudou vyhledávat. Kromě toho uživatelé musí k nalezení stránky používat vyhledávače. V případě opakovaných blokačních opatření bude také vyhledávání prostřednictvím vyhledávačů obtížnější.

102. Na základě výše uvedeného je nutno konstatovat, že příkaz k blokování internetové stránky, který uvádí konkrétní opatření, jež je třeba k zablokování přijmout, není paušálně nevhodný k podpoře cíle ochrany práv autora.

2. Nezbytnost a přiměřenost

103. Soudní zákaz musí být dále nezbytný, což znamená, že nesmí překračovat meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle [58], přičemž nabízí-li se volba mezi více přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit to opatření, které je nejméně omezující [59]. Konečně musejí být nepříznivé důsledky způsobené opatřením přiměřené sledovanému cíli [60].

104. Je na vnitrostátním soudu, aby tyto požadavky posoudil z hlediska opatření zamýšlených v konkrétním případě. Jak s ohledem na rozdělení pravomocí soudů v rámci vztahu spolupráce, který existuje mezi Soudním dvorem a soudy členských států, tak s ohledem na dosud zcela nejasný skutkový stav a chybějící údaje o konkrétním opatření, není vhodné ani možné provést na tomto místě úplný přezkum nezbytnosti a přiměřenosti. Vnitrostátnímu soudu lze spíše poskytnout pouze několik úvah. Tyto úvahy nepředstavují v žádném případě uzavřený seznam hledisek, která je třeba zvážit. Úplné zvážení všech relevantních okolností konkrétního případu je naopak na vnitrostátním soudu.

105. V první řadě je třeba konstatovat, že možnost obejití nařízeného blokačního opatření nestojí v zásadě v cestě žádnému blokačnímu opatření. Důvody pro to jsem již uvedl v bodě zabývajícím se vhodností. Kvantitativní posouzení předvídatelného úspěchu blokačního opatření je jedním z faktorů, které musí být zváženy.

58 — Rozsudek ze dne 20. dubna 2010, Federutility a další (C-265/08, Sb. rozh. s. I-3377, bod 36).

59 — Rozsudek ze dne 29. října 1998, Zaninotto (C-375/96, Recueil, s. I-6629, bod 63).

60 — Rozsudek Zaninotto (citovaný výše v poznámce pod čarou 60, bod 63).

106. Podle judikatury Soudního dvora musí být zváženy též složitost, náklady a délka trvání opatření [61]. Přitom je třeba zohlednit, že se s vysokou pravděpodobností nebude jednat o jednorázové blokační opatření proti žalované. Soud musí při svých úvahách spíše vycházet z toho, že se může jednat o testovací případ a že v budoucnu se bude před vnitrostátními soudy projednávat řada podobných případů týkajících se každého poskytovatele. Pokud však u konkrétního opatření vyjde najevo, že je z hlediska své složitosti, nákladů a délky trvání nepřiměřené, bude třeba zvážit, zda lze požadavku přiměřenosti dostát částečným nebo úplným převzetím břemene nákladů nositelem práva.

107. Na straně žalobkyň je třeba vzít v úvahu, že nositel práva nesmí zůstat vůči internetové stránce, jejímž prostřednictvím jsou značně porušována jeho práva, zcela bez ochrany. Na straně druhé je však v takových případech, jako je ten projednávaný, třeba zohlednit rovněž to, že se poskytovatel internetového připojení nenachází ve smluvním vztahu k provozovateli internetové stránky porušující autorské právo. V návaznosti na tento zvláštní skutkový stav nelze sice zcela vyloučit vymáhání nároků po poskytovateli internetového připojení, avšak autor musí přednostně, pokud je to možné, uplatnit práva bezprostředně vůči provozovatelům právně závadné internetové stánky nebo jejich poskytovateli internetového připojení.

108. Konečně je třeba vzít v úvahu, že článek 16 Listiny chrání svobodu podnikání. Blokační příkaz není v této souvislosti v žádném případě přiměřený, jestliže je zpochybněno podnikání poskytovatele jako takové, tedy obchodní činnost spočívající v poskytování přístupu k internetu. Poskytovatel se může v tomto ohledu dovolávat také společenského významu své činnosti: jak jsem již předeslal ve svých úvodních úvahách, přístup k informacím prostřednictvím internetu je v dnešní demokratické společnosti považován za nezbytný. Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) v této souvislosti konstatoval, že srovnávací právní studie provedená ve dvaceti členských státech Rady Evropy ukazuje, že právo na přístup k internetu je teoreticky zahrnuto do ústavněprávně zaručené svobody projevu a práva na informace [62]. Internet hraje podle názoru ESLP podstatou roli pro přístup k informacím a jejich šíření [63].

109. Na základě výše uvedeného je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že konkrétní blokační opatření týkající se konkrétní internetové stránky uložené poskytovateli internetového připojení podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 není v zásadě nepřiměřené ze samotného důvodu, že vyžaduje nezanedbatelné náklady, avšak je možné je lehce obejít bez zvláštních technických znalostí. Je na vnitrostátních soudech, aby v konkrétním případě při zohlednění všech relevantních okolností zvážily základní práva dotčených stran, a zajistily tak nastolení spravedlivé rovnováhy mezi těmito základními právy.

V – Závěry

110. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Oberster Gerichtshof takto:

„1) Článek 8 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že osoba, která na internetu zpřístupňuje předměty ochrany bez souhlasu nositele práv a tím porušuje práva podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29, využívá služeb poskytovatelů internetového připojení těch osob, které se k těmto předmětům ochrany dostávají.

61 — Rozsudky Sabam (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 46) a Scarlet Extended (citovaný výše v poznámce pod čarou 2, bod 48).

62 — ESLP, rozsudek Yildirim v. Turecko ze dne 18. prosince 2012, stížnost č. 3111/10, § 31.

63 — ESLP, rozsudek Yildirim v. Turecko ze dne 18. prosince 2012, stížnost č. 3111/10, § 48; ESLP, rozsudek Times Newspapers Ltd. v. Spojené království ze dne 10. března 2009, stížnost č. 3002/03 a 23676/03, § 27.

2) S požadavkem zvážení základních práv dotčených osob, které musí být v rámci čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 nezbytně provedeno, není slučitelné uložit poskytovateli internetového připojení zcela obecně a bez nařízení konkrétních opatření zákaz umožnit svým zákazníkům přístup k určité internetové stránce, jejímž prostřednictvím je porušováno autorské právo. To platí i tehdy, jestliže poskytovatel může donucovací pokuty uložené z důvodu porušení tohoto zákazu odvrátit důkazem o tom, že přijal veškerá opatření, která lze po něm k dodržení uvedeného zákazu rozumně požadovat.

3) Konkrétní blokační opatření týkající se konkrétní internetové stránky uložené poskytovateli internetového připojení podle čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29 není v zásadě nepřiměřené ze samotného důvodu, že vyžaduje nezanedbatelné náklady, avšak je možné je lehce obejít bez zvláštních technických znalostí. Je na vnitrostátních soudech, aby v konkrétním případě při zohlednění všech relevantních okolností zvážily základní práva dotčených stran, a zajistily tak nastolení spravedlivé rovnováhy mezi těmito základními právy.“